

Europejczycy przez internet wpłyną na tworzenie prawa

Inicjatywa obywatelska Od 1 kwietnia obywatele Wspólnoty będą mogli zwrócić się do Komisji Europejskiej o przedłożenie przez nią wniosku w sprawie przyjęcia aktu prawnego Unii

Tomasz Trych
aplikant radcowski **GW** Legal

Europejska inicjatywa obywatelska pozwala w praktyczny sposób i na poziomie ponadnarodowym korzystać Europejczykom z idei demokracji. Narzędzie takie przewidziano w traktacie lizbońskim, zaś szczegółowe regulacje znalazły się w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej, które będzie miało zastosowanie od 1 kwietnia 2012 r.

Obszary kompetencji

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem – grupa licząca co najmniej milion obywateli Unii Europejskiej z co najmniej 7 państw Unii (państwo obywatelstwa lub miejsca zamieszkania) może wezwać Komisję Europejską do przedłożenia wniosku legislacyjnego w dziedzinie leżącej w jej kompetencjach. Obszary kompetencji określa Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Należą do nich przykładowo: ochrona konsumentów, zdrowie publiczne, zatrudnienie i sprawy socjalne, podatki, konkurencja, środowisko, rolnictwo, transport.

Jak w praktyce rodzi się inicjatywa obywatelska? Organizatorzy zobowiązani są utworzyć komitet obywatelski. Musi się on składać z co najmniej 7 osób zamieszkałych w co najmniej 7 różnych państwach członkowskich, którzy osiągnęli wiek uprawniający do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Na ogół wiek ten wynosi 18 lat, w przypad-

Ważne: Instytucja europejskiej inicjatywy obywatelskiej różni się w kilku aspektach od znanej na polskim gruncie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej. Krajowa inicjatywa obywatelska wymaga mniejszej liczby podpisów – 100 tysięcy, musi dotyczyć konkretnego projektu aktu prawnego, a projekt taki trafia pod obrady Sejmu i jest przedmiotem procedury legislacyjnej

ku Austrii – 16 lat. Kolejnym krokiem jest rejestracja inicjatywy online w Komisji Europejskiej.

Nie jest konieczne przedstawienie konkretnego projektu aktu prawnego, natomiast trzeba sformułować tytuł i przedmiot inicjatywy oraz opis jej celów. Tak utworzoną inicjatywę obywatelską mogą wspierać różne podmioty, w szczególności organizacje. Jedyny warunek to pełna przejrzystość. Stąd wymóg, aby podać i aktualizować informacje dotyczące

źródeł wsparcia i finansowania inicjatywy w kwocie powyżej 500 euro rocznie na jednego sponsora.

Komisja weryfikuje następnie, czy komitet został utworzony zgodnie z wymogami, czy wskazano osoby do kontaktu, a także czy inicjatywa nie wykracza poza kompetencje Komisji, czy nie jest oczywistym nadużyciem, nie jest oczywiście niepoważna,

dokuczliwa lub sprzeczna z wartościami Unii określonymi w art. 2 traktatu o Unii Europejskiej.

Zbieranie deklaracji

Dopiero po dacie rejestracji inicjatywy przez Komisję można rozpocząć zbieranie deklaracji poparcia, przy czym okres ich zbierania nie może przekroczyć 12 miesięcy. Dopuszczalna jest zarówno forma papierowa, jak i online. W zakresie tego ostatniego istotne jest rozporządzenie wykonawcze

Komisji (UE) nr 1179/2011 z 17 listopada 2011 r. ustanawiające specyfikacje techniczne w odniesieniu do systemów zbierania deklaracji online na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz. Urz. UE L 301 z 18.11.2011 r.).

Komisja bezpłatnie udostępni odpowiednie oprogramowanie do tego celu. Minimalna liczba podpisów z danego państwa członkowskiego powinna odpowiadać liczbie posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w danym państwie pomnożonej przez 750. Warunkiem udzielenia poparcia inicjatywie jest posiadanie obywatelstwa UE i osiągnięcie wieku uprawniającego do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Nie ma natomiast obowiązku zamieszkania na terytorium UE.

Weryfikacja dokumentów

Organizatorzy przedkładają zebrane deklaracje poparcia właściwym organom odpowiedzialnych państw członkow-

skich. Właściwym będzie państwo obywatelstwa lub zamieszkania danej osoby fizycznej w zależności od tego, jaki dokument identyfikacyjny osoba ta podała w deklaracji poparcia. Organ odpowiedniego państwa wystawiają certyfikat poświadczający liczbę ważnych deklaracji poparcia z danego państwa. Po przedłożeniu inicjatywy Komisji organizatorzy mają możliwość przedstawienia jej także na wysłuchaniu publicznym organizowanym w Parlamencie Europejskim przy udziale Komisji. Ostatecznie Komisja decyduje o podjęciu ewentualnych działań. Może ona albo skierować wniosek legislacyjny do Parlamentu Europejskiego i Rady, w niektórych przypadkach tylko do Rady, co rozpoczyna procedurę legislacyjną, albo też odmówić wystąpienia z takim wnioskiem, jednak decyzja taka wymaga uzasadnienia.

Podstawa prawna
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz. Urz. UE L65 z 11.03.2011 r.).

WAŻNY ADRES:

<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>